

MEMO

Aan : Gemeenteraad
Van : College van burgemeester en wethouders
Datum : 27 augustus 2021
Onderwerp : Toelichting procesgang Afvalinzameling 2022 en verder

Aanleiding

De gemeente Noordoostpolder besteedt de inzameling van afval- en grondstoffen van huishoudens uit aan HVC. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) overeengekomen waarin de afspraken over de dienstverlening zijn vastgelegd. Deze DVO eindigt van rechtswege per 31 december 2021. Afvalinzameling door de gemeente is een wettelijke taak en net als de andere gemeenten in Flevoland wordt er al sinds jaren gebruik gemaakt van 'verbonden partij' HVC waar wij mede-aandeelhouder van zijn. Via deze memo wil het college graag een toelichting geven op het gevolgde proces om tot de nieuwe afspraken met HVC te komen, het (verwachte) financiële effect hiervan en het onderzoek dat wij starten naar mogelijke optimalisaties in de afvalinzamelingsketen.

Procesgang

De huidige afspraken met HVC zijn gebaseerd op de DVO die in 2012 werd gesloten. Deze DVO kende een looptijd tot 31 december 2021, maar is vorig jaar nog voor een jaar verlengd onder de condities van de huidige DVO. Dit betekent dat de gemeente uiterlijk 1 januari 2022 nieuwe afspraken moet vastleggen voor de afvalinzameling in de Noordoostpolder.

Om deze reden is eind vorig jaar met HVC gesproken over het in te richten proces om tot een nieuwe (dan wel geactualiseerde) DVO te komen. In de gesprekken met HVC zijn we samen opgetrokken met de gemeente Lelystad, die eveneens de DVO met HVC moet verlengen.

Medio maart 2021 volgde een (concept) voorstel van HVC. Het (concept) voorstel van HVC betekende een forse kostenverhoging en ging uit van een looptijd van 15 jaar met stilzwijgende verlenging voor onbepaalde tijd.

Vanwege deze kostenverhoging en de voorgestelde verlengingsduur hebben we het onafhankelijk onderzoeksbureau IPR Normag gevraagd om de –on-mogelijkheden naast HVC te onderzoeken. De kostenverhoging was dermate hoog dat de opties voor het aanbesteden van de inzameling van het huishoudelijk restafval aan de markt ook zijn verkend. Deze verkenning is uitgevoerd door het onderzoeksbureau IPR Normag.

IPR Normag heeft in augustus 2021 een keuzenotitie gepresenteerd waarin het huidige uitvoeringsmodel is vergeleken met het model van uitbesteding aan de markt (bijlage 1). In deze keuzenotitie wordt o.a. ingegaan op:

- Relevante ontwikkelingen in de markt van afvalinzameling;
- De huidige organisatiewijze van afvalinzameling door/binnen de gemeenten;
- Wensen en eisen vanuit de gemeente ten aanzien van dienstverlening;
- Mogelijkheden, consequenties en risico's van het onderbrengen van de gewenste dienstverlening bij HVC dan wel marktpartijen.

IPR Normag concludeerde dat het voortzetten van de inzameldienstverlening bij HVC voor beide gemeenten (Noordoostpolder en Lelystad) een goede en werkbare optie is. Wel doet het bureau een aantal aanbevelingen voornamelijk ten aanzien van transparantie en governance van HVC.

HVC is gevraagd met een herzien voorstel te komen, waarin rekening is gehouden met de inzamelresultaten van de eerste helft van 2021 onder het recycle-tarief. Dit heeft geleid tot een aanbieding die circa € 200.000,- lager uitviel dan het aanvankelijke voorstel. Daarnaast is met HVC een ingroeimodel afgesproken, waarbij in drie jaar geleidelijk naar kostendekkende tarivering toegewerkt wordt en geldt de nieuwe DVO voor een initiële periode van 10 jaar, waarbij na 5 jaar de mogelijkheid tot opzegging bestaat en na 3 jaar de mogelijkheid van een grondige evaluatie op onder andere transparantie en governance.

Het college heeft op 31 augustus met deze aangepaste aanbieding ingestemd. De aanbieding zal nu worden uitgewerkt tot een DVO, welke in het najaar getekend gaat worden.

Financieel effect

De kosten van de inzameling onder de nieuwe DVO bedragen bij gelijkblijvende dienstverlening bij benadering € 4,0 miljoen. De huidige lasten van de afvalinzameling bedragen circa € 3,1 miljoen, hetgeen een kostenstijging betekent van circa € 832.000,- ten opzichte van de huidige DVO (ca. +25% exclusief indexatie). Het kostenverschil wordt in de eerste twee jaar door HVC deels gedragen, hetgeen tot onderstaand beeld op hoofdlijnen leidt.

Omschrijving	2022	2023	2024
Huidig DVO	€ 3,1 miljoen	€ 3,1 miljoen	€ 3,1 miljoen
Nieuw DVO	€ 4,0 miljoen	€ 4,0 miljoen	€ 4,0 miljoen
Ingroei	€ -416.000	€ -208.000	
Totaal kosten	€ 3,6 miljoen	€ 3,8 miljoen	€4,0 miljoen
Totaal kostenstijging	€ 416.000	€ 624.000	€ 832.000

De DVO heeft alleen betrekking op de kosten van de afvalinzameling. Naast de kosten is de ontwikkeling van de opbrengsten van de verschillende stromen van belang voor de uiteindelijke hoogte van de afvalstoffenheffing. Bij de bepaling van de tarieven voor 2022 ev zal ook hier rekening mee worden gehouden.

Stijgende kosten afvalinzameling

In heel Nederland stijgen de kosten voor afvalinzameling en verwerking de komende jaren. Dit komt vooral door dalende opbrengsten in bijvoorbeeld papier en textiel-inzameling en stijging van de verwerkingskosten. De gemeente Noordoostpolder ziet dan ook de inzamelkosten per huishouden toenemen. De precieze gevolgen voor de verontreinigingsheffing worden nog doorgerekend. Hierop zijn ook andere factoren van invloed, zoals de hoogte van de opbrengsten van reststromen en de kosten van verbranding. Bovendien heeft het beter scheiden van afval na invoering van het recycletarief een gunstig effect op de inzamelkosten.

Optimalisaties voor kostenbeheersing

Met HVC is geïnventariseerd welke maatregelen de kosten van afvalinzameling de komende jaren zouden kunnen beperken. Het college heeft besloten de komende periode een aantal maatregelen te onderzoeken en verder uit te werken in 2021 en 2022. Het betreft opties waarvan het de verwachting is dat deze op relatief korte termijn (1-3 jaar) effect kunnen hebben en die passen binnen de kaders van het Koersdocument. Het college zal deze opties verder uitwerken en u over de uitkomsten informeren.

Inzameling en verwerken gft-afval

Het college van B&W heeft ook besloten om dezelfde periode de inzameling en verwerking van de gft-afval bij HVC onder te brengen. Vrijwel alle andere Flevolandse gemeenten maken ook gebruik van HVC als inzamelaar en verwerker van gft-afval.

Bijlage

1. Keuzenotitie IPR Normag